

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
1994

10. MAR.
Letnik XLIX
Štev. 10 (2745)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

P. b. b.

Koroška dijaška zveza in „Film mladje“
vabi na ogled barvnih igranih filmov

„Govorice – Das Gerücht“ (scenarij Štefan Hafner) in „Karavanke“

v Mladinskem domu v Celovcu, Mikschallee 4,
v sredo, 16. marca 1994, ob 20. uri

Filma obravnavata problematiko mladih ljudi v
medsebojnih odnosih.

Dve pomembni prireditvi: Občni zbor ZKP in Dan žena

Dve organizaciji, vključeni v Zvezo slovenskih organizacij, sta imeli pred nekaj dnevi pomembni srečanja. Zveza koroških partizanov je imela svoj občni zbor, kjer se je pokazala potreba po osvežitvi, na vsak način pa je bil močan glas protifašistične in napredne miselnosti.

Žene, vključene v Zvezo slo-

venskih žena, pa so se v izredno velikem številu udeležile svojega mednarodnega praznika. Proslava je bila v Radiškem kulturnem domu, kjer so prosvetaši pripravili kulturni program in pogostili udeležence. Slavnostni govor podpredsednice Vide Obid pa je izzvenel v znamenju leta družine.

Bo sprejem RTV Slovenija možen le preko satelita?

Ali bomo koroški Slovenci televizijski program RTV Slovenija v prihodnje sprejemali preko satelita? To možnost so vsekakor ventilirali predstavniki RTV Slovenija pretekli torek, 8. marca, v Celovcu na pogovorih s predstavniki koroških Slovencev. Na srečanju sta obe strani preresetavali vprašanja sodelovanja RTV s koroškimi Slovenci in priprave RTV-programov ter izboljšanje vidnosti in slišnosti slovenskih TV-oddaj na Koroškem.

Generalni direktor Žarko Petan je dejal, da gre v bistvu

za to, da ORF ali preko enega od obeh svojih televizijskih kanalov oddaja program RTV Slovenija ali pa omogoči sprejem slovenskega programa. Oboje je tehnično izvedljivo, tudi na politični ravni da po pogovorih med ministrom Mokom in Peterletom že gori zelena luč, potrebna je le še politična volja avstrijskih državnih in ORF-ovih gremijev, ker morajo dati dovoljenje in na razpolago tudi potrebne frekvence.

Zastopniki RTV Slovenija, generalni direktor Žarko Pet-

an, Boris Bergant in Peter Mori so povedali, da je v Sloveniji tehnično vse urejeno za oddajanje programov za koroške Slovence preko pretvornikov. V soglasju z ORF-om bi pretvorniki stali na Uršlji gori, na Golici, Košenjaku in Peči pri tromeji.

Če pa to zaradi političnih, birokratskih ali drugih ovir na avstrijski strani le ne bi šlo, potem RTV Slovenija ponuja tudi sprejem programa preko satelita. Ta varianta pa ima hibo, da še ni tehnično in finančno dozorela. Poleg tega pa bi po

besedah direktorja Petana satelit zaradi potrebnih sprememb in še ne docela razčiščen mednarodne pravne situacije glede avtorskih pravic lahko bistveno spremenil programsko strukturo RTV Slovenija.

Pretvorniki bi stali okoli 20 milijonov šilingov in bi v enem letu bili na razpolago. Mogoča bi bila tudi italijanska rešitev. Tam je državna televizija RAI privolila v odkup ene frekvence za sprejem slovenskega programa. Potrebna je le politična volja.

wafra

V Bruslju vre

V Bruslju se je resno zataknilo. Po evforičnem zaključku pogajanj med EU in trojico Avstrijo, Švedsko in Finsko imajo sedaj očitno vsi mačka. Vzrok je dvojen. Na eni strani trda pogajanja med EU in Norveško, ki so v bistvu krepko podobna rokomavharskemu izsiljevanju močnejšega na račun šibkejšega. Norveška se namreč boji za svoja bogata ribja lovišča, ki jih je zadnja leta z velikimi stroški krepko pomladila in se brani, da bi lahko sedaj ostale članice EU, ki so svoja lovišča že domala docela izropala (na primer Grčija in Španija) brez kontrole lovilcev v teh bogatih vodah. V noči od torka na sredo so pogajanja ponovno prekinili.

Drugi vzroki za krizo v Bruslju pa je sebičnost političnih lobijev. Gre za tako imenovano manjšino, ki lahko prepreči odločitve ali drugače povedano, veto vplivnih držav. Anglija in Španija zahtevata, da mora ta manjšina tudi po povečanju EU veljati s 23 glasovi, ker se bojita zmanjšanje njunega vpliva. Druge države, predvsem Italija in Nemčija pa predlagajo število 27 kot magično vetoštevilo. Ta kriza v Bruslju že ogroža pristopni termin, to je 1. 1. 1995 Avstrije k EU.

Pogovor med SKGZ in ZSO v znamenju podobnih problemov

Predstavniki Zveze slovenskih organizacij (predsednik dr. Marjan Sturm, podpredsednica Sonja Wakounig in tajnik Slovenske prosvetne zveze dr. Janko Malle) so se prejšnji teden srečali v Trstu s predstavniki Slovenske kmečko-gospodarske zveze na informativnem sestanku.

Ker so konec marca tudi v Italiji volitve (parlamentarne), na Koroškem pa že v nedeljo, je bilo precej časa namenjenega prav vprašanju zastopstva v zakonodajnih gremijih. Oba pogovorna partnerja sta si bila edina, da je smiselna edinole integracija in podpora tistih slovenskih, slovenskogovorečih ali pa drugih demokratov v strankah, ki se zavzemajo za enakopravnost in sožitje med manjšino in večino.

Ker so postali odnosi z Re-

publika Slovenijo zelo odvisni od strankarskih naklonjenosti do posameznih delov manjšine, si tako ZSO in SKGZ želita ustaljenega obravnavanja odprtih vprašanj, ki ne bo odvisno od trenutne politične konstelacije.

Istega dne pa so se predstavniki slovenske manjšine v Italiji srečali tudi z italijanskim zunanjim ministrom Andreatom, s katerim so se pogovarjali o osnutku zakona o zaščiti manjšin. Slovenskega zunanjega ministra Lojzeta Peterleta, ki se je istega dne mudil v Trstu, so opozorili na ta odprta vprašanja. Peterle se je z Andreatom sestal v Kopru, kjer je skupaj z italijanskim kolegom odprl obnovljeno palačo, kjer ima svoj sedež italijanska manjšina.

SLOVENSKI VESTNIK

Združenje staršev na
ZG in ZRG za Slovence
v Celovcu

Vabilo na

informativni večer
o nevarnosti uživanja
mamil

v torek, 15. marca 1994, ob
19. uri v poslopiju Slovenske
gimnazije, Trg. prof. Jane-
žiča 1 v Celovcu

Predavatelj: podpolkovnik
Lackner, oddelek za
boj proti zlorabi mamil
proti Zvezni policijski di-
rekciji Celovec.

Vsi prisrčno vabljeni!

dv.sv.dr. R. Vospernik,
ravnatelj
Ivan P. Lukan,
predsednik

Vsak mesec
slovenski film!

V četrtek, 17. marca, ob
21. uri, si lahko ogledate
v Alternativnem kinu v
Šentrupertu v Celovcu
(nekdanji Volkskino)
slovenski igrani film

KRČ

Režija: Božo Šprajc,
scenarist Željko Kozinc,
komponist Tomaž Pengov

Igrajo: Mateja Glažar,
Milena Zupančič, Ivo
Ban, Boris Cavazza in
drugi.

Vstopnice eno uro
pred začetkom predstave.

Slovenska prosvetna zveza
SPD „Danica“ in
SPD „Edinost“

vabijo na ogled
predstave

„George Dandin
ali
kaznovani soprog“

(Jean Baptiste Poquelin
Moliere)

v režiji Janeza Mejača

v soboto, 12. marca 1994
ob 19.30 v kulturnem
domu v Šentprimozu in
v nedeljo, 13. marca 1994
v farni dvorani v Pliberku.

Gostuje Šentjakobsko
gledališče iz Ljubljane.

V VIZIRJU

dr. Franci Zwitter

Socialdemokratska stranka Avstrije „... vam ne more pomagati noben dohtar ...“

O ustanovitvi Socialdemokratske delavske stranke Avstrije v letu 1889/90 govori posebna anekdota: ko so zdravnika dr. Viktorja Adlerja, ki je že takrat slovel zaradi svojega socialnega čuta, poklicali v opekarne na Wienerbergu, kjer je divjal tifus in druge hude bolezni, je menda spregovoril besede: „Leitl'n, euch kann ka Doktor helf'n“ (Ljudje božji, vam ne more pomagati noben dohtar), odložil svoj doktorski klobuk in se posvetil ustanovitvi udarne delavske organizacije, pač socialdemokratske stranke, ker je samo v družbenem preobratu in nanovo zasnovani družbi videl rešitev avstrijskega in mednarodnega delavstva pred posledicami nečloveškega kapitalističnega družbenega, gospodarskega in državnega sistema. Njegov in njegovih sodelavcev uspeh in uspeh delavskih množic, neizbrisen z imenom Viktorja Adlerja, je bil edinstven: izsila splošne in enake volilne pravice, osemurnika, socialnega varstva itd. so plod Adlerjevega zgoraj citiranega spoznanja.

Desetletja je avstrijska so-

cialna demokracija med delavskimi množicami živela od ugleda, ki si ga je v tem času pridobila, čeprav se je kaj kmalu spreobrnila od prvotno zamišljenega grobarja kapitalizma v „zdravnika na smrtni postelji zasovražene sistema“, kakor je njeno spreobrnitev značilno opisal ruski revolucionar Lenin. Dejansko je Viktor Adler, podobno Mojzesu v stari zavezi, še imel vizijo obljubljenе države, namreč republiko, vendar je ni več doživel – umrl je prav na dan izklica avstrijske republike – medvojne politike ni mogel več sooblikovati.

Pa vendar: tudi izkušnje Rdečega Dunaja, čeprav že zgolj samo reformatoričnega in nič več revolucionarnega značaja pod Ottom Bauerjem, so bile prepričljiv dokaz za prodornost, živahnost in pomembnost socialdemokratskih predstav, preden je avstrofašizem opravil z vsemi demokratičnimi, političnimi in socialnimi dosežki, ukinil avstrijsko demokracijo ter silil socialdemokrate v eksil ali ilegalno. In tam sta zamrla tudi revolucionarni,

pa tudi skrajno reformatorični elan socialdemokratskega gibanja.

Brez izkušenega vodstva so številni socialdemokrati nasledili propagandi nacionalnih socialistov med vojnami, saj se jim je klerofašizem zdel hujši sovražnik kot rjava kuga. In po

S tema dvema prispevkoma zaključujem serijo „V vizirju“, ki žal ni izhajala tako redno, kot sem si to v začetku predstavljal, vendar upam, da je vzrok bralcem znan in razumljiv.

Serija ni merila toliko na nedeljske deželnozbornske volitve, temveč na celoten krog volitev, ki nas še čaka v letošnjem letu.

Iz tega razloga je tu izvzeta tudi KEL, katere nastanka in razvoja ter političnega programa verjetno našim bralcem ni potrebno posebej predstavljati.

No – to nedeljo imate prvič v tem letu izbiro; po – upam – vestnem prebiranju te serije vam lahko samo televizijsko serialno priporočam: „Wählen Sie Ihr Herzblatt!“ F. Z.

vojni so se vrnili v prvi vrsti tako imenovani „pragmatiki“ v vodilne sloje socialistične stranke: Karl Renner, Oskar Helmer, Adolf Schärff, Franz Olah. Ze-

dinjal jih je manj skupni protinacistični odpor kot pa antikomunizem, ki je v boju proti Sovjetski zvezi videl prvo nujnost. Redke izjeme, ki pa so imele velik ugled med bivšimi poštenimi socialisti, kakor npr. letos preminula Rosa Jochmann ali pa Josef Hindels in še drugi, so dobili sicer možnost za nedeljske govore, iz odgovornih političnih strankarskih gremijev pa so bile sistematično odstranjene.

Ideologija antikomunizma je nadomestila antifašistično zvestost, idila in šimera tako imenovane „novogradnje“ (Wieder-

ne generacije: sinteza med obema pomeni avstrosocializem in avstrokeynsianizem sedemdesetih let. Poleg vse presegaajoče Kreiskyjeve politične (in seveda medialne) osebnosti je tu treba našteti Christiana Brodo, čigar reforma pravne ureditve je še danes nepresegljiva; sem spadajo reforme na univerzitetnih tleh, ki so neločljivo povezane z imenom Herthe Fimberg; sem sodita tudi reformi Leopolda Gratz in (pozneje nesrečnega kanclerja) takrat edinstvenega ministra za pouk in kulturo Freda Sinowatza in na socialnem področju ne smemo pozabiti pokojnega socialnega ministra Alfreda Dallingerja. Obdobje te Kreiskyjeve vlade ali teh Kreiskyjevih vlad je pospravilo s provincializmom, mračnjastvom in včerašnjostjo. Toda tudi to obdobje se je končalo, zacementiralo, samo po sebi postajalo namen ohranitve oblasti.

Vnuki in dediči tega velikega obdobja avstrijske socialne demokracije v drugi republiki so bankirji, managerji, pragmatiki. Vizij, posebno še socialdemokratskih, nimajo več: zanje bi potrebovali, po besedah Vranitzkega, zdravnika. In ta bi jim rekel, če bi se jim prikazal v osebi ustanovitelja njihove stranke, po razprodaji Avstrije v Evropsko zvezo, po razbitju avstrijskih državnih podjetij, po privatizaciji avstrijskih železnic, po prodaji avstrijskih bank v inozemstvo, ko bi ga v svoji letargični nemoči prosili za navdih ali pomoč: „Leitl'n, euch kann ka dokta helf'n“ – ljudje božji, vam ne more pomagati noben dohtar.

Toliko k položaju Socialdemokratske stranke Avstrije.

Avstrijska ljudska stranka

„Oj glasovi mojih mladostnih let, kam ste se zgubili?“

Le kaj je postalo iz nekdanjega tako ponosnega, državnotvorne avstrijske ljudske stranke, ki je celo v svojem strankarskem statutu imela zapisano, da je „predsednik avstrijske ljudske stranke hkrati avstrijski zvezni kancler“? Stranka, ki je dominirala s slovečimi imeni svojih voditeljev skoraj dve in pol desetletji avstrijsko politiko? Njen takratni zunanji minister Leopold Figl, ki velja za očeta Avstrijske državne pogodbe, je leta 1955 zbranim množicam zaklical – po vrnitvi avstrijske delegacije iz Moskve – danes že zdavnaj zgodovinske besede „Österreich ist frei“. Nadaljna imena Raab, Gorbach, Kamitz, pa tudi imena deželnih glavarjev Krainer st., Wallnöfer, Kessler itd. tja do Korošca Josefa Klausja, ki je leta 1966 prvič v plovaui avstrijske republike dosegel absolutno večino za avstrijsko ljudsko stranko ter tako silil socialiste pod Pittermannom v vlogo opozicijske stranke in jih na ta način na najhujši način poniževal, so neizbrisljivo povezana z avstrijsko povojno zgodovino.

Vendar največji uspeh – dosega absolutne večine – je bil hkrati zadnji (parlamentarni) uspeh krščansko-socialnega tabora v Avstriji.

Rak rana avstrijskih krščansko-socialcev je že takrat ležala v njihovi organizatorični strankarski strukturi, ki je ljudsko stranko razdelila na tri zveze („Bünde“): kmečko,

gospodarsko der delavsko (Bauernbund, Wirtschafts- und Arbeiter- und Angestelltenbund, s kratko ÖAAB); poleg tega pa je bila strogo federalistično konstruirana, tako da so mogočni „deželni cesarji“ (deželni glavarji Štajerske, Nižje Avstrije, Tirolske in Predarlške) lahko torpedirali vsakršno odločitev strankinega vodstva ter se zavzeli izključno za svoje stanovske oz. deželne interese. Socialnemu razslojevanju te družbene piramide, ki se je z neverjetno hitrostjo razvijalo zlasti ob začetku sedemdesetih letih, ta stranka organizatorično ni mogla slediti oz. se njemu prilagoditi. Namesto da bi se strukturalno-politično prilagodila novo nastajajočim družbenim razmeram, jih je enostavno negirala ali zaspala ter si hotela pomagati z osebnimi spremembami na vrhu stranke ter designirala in imenovala vedno nove predsednike: tragično pokojnemu Schleinerju, ki je zgubil življenje ob prometni nesreči, je sledil gospodarstvenik Josef Taus, ki je po dvakratnem nastopu proti Kreiskemu, v katerem je bil bolj neprimerno pripravljenemu šolarju kot pa izvalcu podoben, je sledil še bolj nesrečni Josef Riegler (kdo se še spominja njegove filozofije o „ekosociološkem tržnem gospodarstvu“?), ki ga je nasledil Alois Mock, še dosedaj najuspešnejši tekmeč Kreiskega, čeprav ga je njegov poraz v odločilnih volitvah

bolezensko zaznamoval do današnjega dne ter končno Erhard Busek, ki se kar od vsega začetka zadovoljuje z vlogo mlajšega partnerja v trenutni koalicijski vladi, dobro se zavedajoč političnega izhodišča, ki pa je prav zato edini garant, da se Haiderjev vzpon, ki bi nedvomno bil v škodo Avstrije, ustavi na trenutni ravni.

Vendar Busekova pozicija v stranki ni tako močna, da bi bila lahko pomirljiva: čeladna frakcija med krščanskimi socialisti že brusi nože. Po ponovnem hudem porazu ljudske stranke ob jesenskih državnoborskih volitvah so Busekove ure štete in preti – če se računa po mandatih – črna rjava, ali še huje rjava črna koalicijska. Lichal se je v ta namen šele prejšnji teden umaknil v prid svojega naslednika Höchtelna, pa tudi v deželah s črno večino je ta varianta pri vodilnih ljudsko-strankarskih voditeljih menda priljubna. Niti Zernatto take koalicijske ne izključuje več, obratno, vedno bolj se ji približuje.

V tem primeru pač velja: lahko noč, ljudska stranka (kar me ne bi posebno prizadelo), vendar hkrati lahko in temno noč, Avstrija.

Izračunljiva – po morebitnem Busekovem odhodu od ljudskostrankarskega vodstva – ta stranka, ki je že enkrat, in sicer v prvi republiki bila odgovorna za odpravo avstrijske demokracije, vsekakor ni več.

aufbau“ pa je sploh služila dokončni depolitizaciji socialdemokratskega članstva in avstrijskega delavstva. Tako je zastareli konservativizem ljudske stranke na vseh svojih področjih – od kulture do gospodarstva – lahko do sedemdesetega leta dajal pečat avstrijski politiki.

Tu se je začela zarezati v avstrijski notranji politiki: s Kreiskyjevo volilno zmago nad Klausom je tudi Avstrijec modernega (ne socialdemokratskega, kaj šele socialističnega) mišljenja prišel do veljave. Kreiskyjeve reforme, tako potrebne, kakor so bile, so bile nujne za obstoj in razvoj Avstrije v spreminjajočem se okolju po svetu in Evropi; te reforme niso bile socialdemokratske v reformatoričnem smislu. Potrebne so bile, da Avstrija ni zaostajala za nivojem izpred tridesetih let. In kljub temu so bile te reforme navdahnjene z duhom nove generacije in s politično izkušnjo avstromarksistič-

Zeleni pesimizem zaradi EU

Nič kaj dobrega za Avstrijo zeleni ne pričakujejo od članstva naše države pri Evropski uniji. Pretekli teden je evropski govornik zelenih Johannes Voggenhuber kritiziral po njegovem mnenju omahljivo in popustljivo pogajalsko linijo avstrijske delegacije v Bruslju. To še posebej velja za tranzit, za drugi sedež bivanja (Zweitwohnsitz) ter za kmetijstvo. O tranzitni pogodbi oz. njeni veljavnosti se Avstrija z Evropsko unijo sploh ne bi smela več pogajati. Isto bi moralo veljati za sedeže bivanja, kajti nadzora nad zemljo in tlemi država ne bi smela dati iz rok. Ker po mnenju zelenih Evropska unija svoje filozofije in svojih stališč ne bo spremenila, bo Avstrija

tudi v zadevi kmetijstva nasankala in bojo kmetje plačali račun za slaba pogajanja v Bruslju.

Voggenhuber in koroška kandidatka zelenih Karin Prucha sta zelo slabo ocenila informacijsko dejavnost avstrijskih javnih občil v zadevi pristopa k Evropski uniji, po njunem mnenju pa se je brezdovomno najslabše odrezal prav ORF, ki ga zakon obvezuje, da poroča objektivno in izčrpno.

Edina uspešna alternativa k skorajšnjemu pristopu Avstrije k EU je, da termiski plan propade in bi potem v drugem kolcu popravili zagrešene pogajalske napake in nadoknadili zamujeno.

wafra

»Gre mi za samoumevnost drugačnosti«

Kandidatura Zelenih verjetno ne bo imela uspeha v tem smislu, da bi dosegli osnovni mandat. Zakaj je torej kljub temu važna?

Kot si že povedala, je kandidiranje na Koroškem pomembno, saj je treba postaviti močan signal za stranko, ki premišlja o preusmeritvi demokratične politike, v ekologiji, pa tudi socialni politiki. To, kar se dogaja v deželi zdaj, je nedemokratična ne-kultura, uperjena proti vsem, ki mislijo drugače, proti vsemu, kar je drugačno, proti ohranjanju okolja. Zato je pomembno, da dosežemo čimveč glasov in damo znak, kako lahko sooblikujemo to deželo.

Katere ljudi predvsem nagovarjate?

Vse, ki so ostali mladi, s tem mislim seveda tudi starejše letnike. Vse, ki so odprti in tolerantni, ki imajo demokratično, pa tudi ekološko zavest.

Deset odstotkov v enem okrožju je za vse manjše stranke previsoka ovira. Boste po volitvah kaj storili za znižanje te klavzule?

Čisto zagotovo. Ne morem pa še reči, če se bomo povezali zaradi

tega še s kakšno drugo stranko ali grupacijo.

Kaj menite k argumentu, da ekologija uničuje delovna mesta?

Med ekologijo in politiko zaposlovanja ni protislovja. Ravno na področju ekologije je ogromno možnosti za nova delovna mesta, ki so dolgoročno zagotovljena. Samo en primer: če bi bolje organizirali javni promet, bi lahko ponudili trikrat več delovnih mest kot pa z izgradnjo cestnega omrežja. Pa na primer biomasa: imamo energijo pred vrati, a je ne koristimo; tudi tu bi

vice koroških Slovencev.

EL je pač razvila tisti model etnične zbornice, s katerim se absolutno ne moremo sprijazniti. Bila sem tudi čisto pretresena, ko sem slišala, da nekateri pripadniki EL Haiderja celo hvalijo. Ne morem razumeti, kako to, da so se ujeli v past, ki jim jo je Haider nastavljal. Neverjetno.

Sama sem se vedno zavzemala za toleranco, vendar mi je ta beseda še premalo: važna je predvsem akceptanca, sprejemanje drugega in drugačnega. Vendar pa je te akceptance konec pri meni, ko gre za zagovornike netolerance, za ekstremno desnico. Teh pa ne akcepti-

Prva kandidatka Zelenih Karin Prucha

bilo lahko zelo veliko delovnih mest.

Pred leti ste nastopali na volitvah skupaj z EL, s katero ste se razšli. Ali skušate kljub temu nagovarjati pripadnike slovenske narodne skupnosti?

Seveda so nam manjšinska vprašanja zelo pomembna, saj se vehementno zavzemamo za pra-

ram.

Gre mi za ljudi, ki so odprti, za samoumevnost drugačnosti, drugih kultur, drugih jezikov, za akceptiranje žensk. Z eno besedo: gre mi za pravičnost. Tako je bilo že, ko sem hodila še v šolo. Vsaka krivica me je strahotno bolela, takrat moram nekaj storiti, se zavzeti. Zato bi tudi rada kaj spremenila v tej deželi.

Včeraj je bil mednarodni dan

žena. Kaj praviš k temu prazniku?

Meni pomeni kar precej, vendar je ta dan ponekod na žalost postal institucija, ki si jo svojijo stranke. Zdi se mi pomemben, da se spomnimo ženske in da moške tudi nakako provociramo, da razmišljajo o naših problemih. So tudi moški, ki znajo tudi z nami misliti, a jih je veliko

premalo. Če samo pomislim na stvari, ki se mi dogajajo zdaj na predvolilnih srečanjih: seksistični vici, opazke, verjetno, ker sem edina prva kandidatka ženskega spola. Najraje bi komu kakšno primazala, pa to ne gre. Še veliko se mora spremeniti v tej družbi. V mojem krogu prijateljev takega ravnanja ne poznam in je zato toliko težje, da bi šla preko tega.

Kje je vzrok, da si se začela ukvarjati s politiko in zakaj ravno pri Zelenih?

Res je, da se doslej še nisem javno udeleževala v politiki, pa sem pravzaprav že vedno bila politična. Zeleni pa so mi všeč predvsem zato, ker se zavzemajo za pravice matere zemlje, za živali, rastline, in seveda za malega človeka.

oportunizma odklanjam, tudi če je v vrstah Zelenih. Toda sama se bom vedno zavzemala za dosledno upoštevanje koroških Slovencev.

Kako bi bilo, če bi npr. o božiču gospod Gugenberger ob lintvernu na Novem trgu zaželel vso srečo tudi v slovenščini. Toda ljudje bi morali biti tudi sami malo bolj iniciativni. Vsaj dvojezične hišne številke bi si lahko prisrbeli.

Na listi Zelenih Marta Messner živi na Osojnci nad Celovcem

Treba je najprej zavarovati življenjski prostor, potem se človek lahko poteguje tudi za svoje družbene pravice. Če vzamem prisposodbo: lačen človek bo iskal najprej kruha, potem šele se bo zanimal za kulturo in še kaj drugega.

Velike stranke zame ne pridejo v poštev, ker so ravno te preprečile vstop manjših skupin v deželni zbor. To je nedemokratično in krivično.

Doslej sem imela vtis, da se Zeleni vedno zavzemajo za probleme malega človeka in s tem tudi za koroške Slovence. Že naslov Grüne/Zeleni prča o dvojezičnosti.

Idealno bi bilo, da bi vse stranke nastopale dvojezično, tako bi vzeli veter iz jader vsem nacionalistom. Tako bi avtomatično pokazali, da nas spoštujejo, nam pa bi vrnilo mnogo ponosa. Strategije

Bi podprla samostojen manjšinski mandat za Slovence v deželnem zboru?

Ker živimo v dvojezični deželi, je važno, da sodelujemo v vseh strukturah, ki so na razpolago. En sam človek ne more doseči veliko, zato je vključevanje, integracija najpomembnejša.

Zakaj si se odločila, da boš sodelovala pri politiki Zelenih?

Glede na splošen položaj političnega življenja je zame edina možnost »alternativa«. S tem pojmom povezujem nekaj pozitivnega, kar pomeni, da si lahko sama izberem neko dodatno možnost, ki mi odpre pot, da se lahko kaj spremenim. Zeleni se mi zdijo poleg Liberalnega foruma edina konstruktivna veja trenutno v politiki. Pod konstruktivnostjo pa razumem aktivnost, eficientno delovanje, razumem pogum, da se spoprimeš tudi z neudobnostmi, ki pa so za vsako spremembo potrebne. V bistvu sem nepolitičen človek, vendar mislim, da sem dolžna svoje mnenje tudi povedati, kaj prispevati in ne držati križem rok. Oblike delovanja pa so seveda različne.

Na kaj konkretno mislite?

Pri tem mislim predvsem na okolje in na politično letargijo, ki je pri Zelenih ni opaziti in ki je drugod tako hromeča.

Kaj menite k vstopu Avstrije v Evropsko skupnost?

Osebnost vidim tu mnogo pozitivnega, pa tudi precej negativnega. Vendar jaz zagotovo nisem tista, ki bi tu mogla o čemerkoli odločati.

Se vam zdi stranka Zelenih dovolj odprta do

manjšin? Je tu vzrok za politično angažiranje?

Zeleni so prav prijetno brez predsodkov in to je edin zdrav pristop do manjšinske politike. Ta aspekt pa je samo del moje odločitve, da sodelujem pri tej

Okolje in človek?

Kot predstavnica Zelenih bi si dovolila definicijo, da je v naravi najbolj važno ravnotežje med živim in neživim, zato je največja napaka vseh strank, da se osredotočajo na zagotavljanje delovnih mest samo zaradi prestiža. Vse stranke in skupine bi se morale bolj truditi za razumno sodelovanje, ne pa, da si mečejo polena pod noge.

Kako gledate na dan žena in na materinski dan?

Materinski dan je 365 dni na leto, dan žena pa je kot simbol prav gotovo dobrodošel, čeprav se vloga tega dne skozi zgodovino spreminja. Dobrodošel pa je zaradi tega, da vedno znova opozarjamo, da so ženske po vsem svetu še vedno zelo zapostavljene. Za naš prostor pa pomeni predvsem, da morajo ženske najprej same izgubiti svoj ženski kompleks. Dokler bom premišljevala samo o tem, da bom imela težave zato, ker sem ženska, jih bom tudi garantirano imela.

Na listi Zelenih Marjeta Angerer živi v Kotmari vasi

stranki. Vsekakor pa sem mnenja, da je ta volilni sistem absolutno krivičen do manjših strank in je tudi to eden od omenjenih vzrokov.

Kaj menite o virilnem mandatu za Slovence v deželnem zboru?

To se mi zdi precej neaktualno, ker ni uresničljivo. Poskus je sicer pozitiven, a se mi zdi, da ni ravno najboljši pristop do reševanja manjšinske problematike.

Pogovarjala se je Sonja Wakounig

Občni zbor Zveze koroških partizanov Potrebni so novi vsebinski prijemi in pristopi

15. redni občni zbor Zveze koroških partizanov v soboto v Celovcu je bil na eni strani v znamenju sprememb, ki jih namerava izvesti v prihodnjih letih, po drugi strani pa ga je dominirala diskusija o delno negativnem družbenem odnosu do partizanstva, ki smo ga na Koroškem že „dali skozi“, v Sloveniji pa so sredi njega in bi določeni politični krogi radi poistovetili narodnoosvobodilni boj s sodelovanjem z okupatorjem.

Predsednik ZKP Janez Wutte-Luc je prav v tem kontekstu omenil izkušnje ZKP z medijskimi in drugimi gonjami proti

kov je nad sedemdeset let. Ker zaradi urejevanja težkega gmotnega položaja ZKP, od Avstrije in iz Slovenije dobiva

ziral, da avstrijska vojska noče sodelovati s partizansko zvezo, češ da ne gre za tradicije gibanja, ki je bilo sestavni del boja zavzeznih sil proti fašizmu in nacizmu, pa drugi strani pa redno nastopa na proslavah, ki so bolj ali manj povezane s tradicijami nacistične vojske, na primer na Ulrichsbergu/Vrhu.

ne. O njej je izšla vrsta publikacij, med drugim brošura „Antifašistični odpor na Koroškem“, „Spurensuche – erzählte Geschichte der Kärntner Slowenen“ in knjiga „Narodu in državi sovražni“ ob petdesetletnici pregona koroških Slovencev.

Številni gostje so ZKP čestitali za njeno delovanje in da je vzdržala vse politične in medijske pritiske v povojni dobi. Predsednik ZSO Marjan Sturm se ji je zahvalil, da je te klevete niso zmotile in da so partizani ostali zvesti viziji svobode, kajti povojna Evropa sloni na antifašističnih temeljih. Samo osveščen zgodovinski spomin zagotavlja, da se nacistična grozodejstva ne bodo ponovila, obenem pa je jamstvo za sožitje pri reševanju finančnih težav.

Zastopnik socialnega ministrstva Kurt Wegscheidler je zavrnil vse poskuse, da bi protinacistični upor razcepili na avstrijskega in nekega drugega, kot je to opazno na Koroškem, in tako razvrednotili doprinos slovenskih koroških partizanov k osvoboditvi Avstrije.

Slovenski državni sekretar za borbe in vojnoinvalidske zadeve Janko Stušek je obljubil podporo za osnovno delovanje ZKP in je z ozirom na neokusno diskusijo v Sloveniji o smiselnosti in upravičenosti

narodnoosvobodilnega boja ugotovil, da noben politični veter ne bo mogel odpihniti dejstev in zaslug antifašističnega boja za osvoboditev slovenskega naroda.

Na omalovaževanje partizanskega boja v Sloveniji je opomnil tudi predsednik Zveze borcev NOB Slovenije ge-

Občni zbor je izvolil sledeči Glavni odbor: predsednik Janez Wutte-Luc, podpredsednika: Lipej Kolenik in inž. Peter Kuchar, tajnik: Feliks Wieser star., blagajnik: Andrej Zugwitz.

partizanstvu, proti katerim oblasti v bistvu nikoli niso ukrepale. Izrazil je upanje, da se bo Avstrija po najnovejših atentatih neonacističnih krogov končno le zbudila in proti njim primerno nastopala.

Zveza koroških partizanov se zaveda, da brez pomladitve in vsebinske posodobitve ne bo več zmožna delati v smislu svojega antifašističnega poslanstva. Poprečna starost odborni-

minimalne podpore, ni bilo možno do občnega zbora izvesti potrebnih sprememb, bo ZKP to skušala opraviti v prihodnje. Janez Wutte je napovedal izredni občni zbor, na katerem naj bi v dveh letih reorganizacijo Zveze koroških partizanov zaključili in tudi statutarno določili. Ena glavnih nalog pa bo ostala skrb za Peršmanov muzej, ki je edini te vrste v Avstriji.

Ponovno je Wutte-Luc kriti-

Med stalnice delovanja ZKP sodijo, in to je bilo razvidno tudi iz poročila Franca Piceja, poleg vzdrževanja grobišč in Peršmanovega muzeja predvsem spominska srečanja in pohodi. Razveseljivo je, da udeležba, posebej mladine, iz leta v leto raste. ZKP sodeluje tudi v okviru prireditve „Priče časa“, ki jih organizira ministrstvo za pouk in v katerih naj bi šolsko mladino seznanili z dogodki polpretekle zgodovi-

Pozdravni telegrami: predsednik RS Milan Kučan, vodja avstrijskega dokumentacijskega arhiva, dr. Walter Neugebauer, drž. zb. poslanka Terezija Stoisic, državna sekretarka Anka Osterman in državni sekretar Peter Vencelj.

neral Ivan Dolničar in kritiziral, da nekateri to gonjo hočejo vnesti tudi na Koroško, kjer da je ZKP opravila veliko delo. Zveza borcev NOB Slovenije se zavzema za uveljavitev načel svetovne veteranske in borbevske organizacije pri formuliranju novih zakonskih določil o socialni varnosti za borce.

Občni zbor so pozdravili tudi zastopnik štajerskih partizanov Max Muchitsch, zastopnik socialističnih borcev za svobodo Rudi Miklau, predsednik koroških partizanov v Ljubljani Tone Skorbir, Lojze Zupančič-Zmago v imenu gorenjskih partizanov, ki so se borili na Koroškem, in zastopnik partizanov iz Vojnika.

Udeleženci občnega zbora so se v minuti molka spomnili tistih 25 članov, ki so v pretekli mandatni dobi umrli, med njim trije člani Glavnega odbora ZKP: Milan Piskernig, Janez Weiss in dr. Franci Zwitter. Prejšnji teden pa je na Žalah bil pogreb borca Mihe Rigla-Petra Podjunskega.

Franc Wakounig

Žene so proslavile svoj dan

Nabito poln je bil v torek, 8. marca, radiški kulturni dom. Domače prosvetno društvo je bilo gostitelj koroških slovenskih žena, ki so, kot vsako leto, tudi letos praznovala svoj praznik.

Po pozdravu predsednice Milene Gröblacher je podpredsednica Zveze slovenskih žena Vida Obid spregovorila o pomenu tega praznika in nanašala vrsto števil in statističnih podatkov, ki bolj kot besede dokazujejo potrebo po nenehnem boju za pravice žena pri nas in po vsem svetu.

Med drugim je opozorila na leto družine: „Letošnje leto so razglasili za leto družine in upati je, da bo res leto družine in ne leto pristojnosti žensk za družine. Iz izkušenj namreč dobro vemo, če kdo govori o družini, da misli predvsem na storitve, ki jih družina (ženska) nudi posamezniku, kot npr. vzgoja otrok, nega bolnih in starih družinskih članov, skrb za toplo kosilo in večerjo, oprano in zlikano perilo, urejeno stanovanje itd. ...Ker poleg

poklicnega dela sloni dobrobit družine na ženskih ramenih, ženske vsega tega ne zmorejo več. Družina je zašla v krizo. Ločitve, ki jih zahtevajo ženske, nenehno naraščajo, pred leti je bilo še obratno. Čedalje več žensk se odloča, da ostanejo brez otrok in družine. Tak razvoj marsikoga skrbi, vendar je dokaz, da so se ženske uprle in da nočejo in ne morejo biti več izključno same pristojne za zadovoljivo družinsko življenje. Tudi z razglasevanjem leta družine in z apeli ženskam, naj se spet bolj posvetijo družinskemu življenju, se situacija ne bo spremenila.

...Upam, da bo leto družine zbudilo problemsko zavest v to smer, da je treba dati vsej družini, otrokom, ženskam in moškim, na razpolago več prostega časa. Nam vsem v škodo pa bi bilo, če bi uspeli ideologi, ki propagirajo ideal žene – matere, ki naj se zadržuje doma, mož pa naj hodi na delo in jo vzdržuje in ji ukazuje. Tak rezultat leta družine bi bil korak nazaj.“

Mnogo častnih gostov je pozdravilo žene in jim čestitalo, radiški prosvetaši pa so pripravili nekaj kulturnega programa: moški pevski zbor „Radiški fantje“ in pa odličen in iz-

redno številen otroški zbor so jim dali v poklon pesem. Radiški fantje in možje pa so se izkazali tudi po kulturnem programu: postregli so z malico in marsikatera gostilna bi zavida-

la hitro in brezhibno postrežbo! Žene iz Bilčovsa so zopet napekle dobrot, ob kavi in pecivu pa je srečanje hitro minilo.

S.W.

Pismo bralca

„Sele: večinske stranke proti jezikovni enakopravnosti“

SV, štev. 8, dne 24. 2. 94

A ni čudno, da človek niti ne veš, kako si „vsemogočen“! Kar tri različne, v občinskem odboru zastopane politične stranke, sem baje dal na zadnji občinski seji pod svojo komando.

Tako vsaj piše Franc Wakounig, ki se šteje za novinarja in izrabljuje priložnost, da v SV svoj očitno osebni obračun z menoj še podkrepi s polresnicami in neresnicami. Čudim se, da se uredništvo SV pusti vpreči v ta voz! Zdaj pa k dejstvom!

1. Če bi Franc Wakounig resno proučil dejanski položaj slovenskega jezika v Selah, bi ugotovil, da so sporočila občine Sele občanom napisana dosledno dvojezično. Vsak občan, ki se pismeno obrne na občino, dobi odgovor v jeziku, v katerem je bila napisana vloga. Vsak občan ima samoumevno pravico, da z občinskimi mandatarji in nameščenci govori slovensko. Vse občinske seje potekajo v slovenščini. To je realna slika položaja slovenskega jezika v Selah. Tudi za v bodoče je že poskrbljeno s tem, da je bil soglasno sprejet občinski sklep glede kvalifikacije bodočih pisarniških nameščencev, kjer je glavni kriterij znanje slovenščine v „besedi in pisavi“. Wakounig pa piše in ustvarja vtis, kot bi slovenščina v uradnih sporočilih občine Sele ne bila enakopravno prisotna. V isti sapi pa citira Nantija Olipa, ki je predlog EL sledeče utemeljil: „Dosledna raba slovenščine ne bi bila nič nenačelnega, ampak samo uradno priznanje in potrjeno dejanskega stanja“.

2. Kar se tiče zapisnikov sej občinskega odbora, je res, da so napisani le v nemščini. Toda zakaj? Zapisnik služi le občinskemu odborniku, za občane je skoraj brez pomena, čeprav imajo pravico vpogleda. Dejstvo je, da se te pravice do danes še nihče ni poslužil. Verjetno, ker nihče ne šteje to za potrebno, saj je tako urejeno, da se vsakdo na javnih občinskih sejah, ki potekajo v domačem slovenskem narčju, lahko seznani z občinskim delom. Ne nazadnje pa je zapisnik dokument in zato njegov prevod pravno vprašanje. Dejstvo pa je tudi, da ni edine občine Sele brez dvojezičnega zapisnika, ampak vse dvojezične občine na Koroškem.

3. Tudi kar se tiče Mladega roda, Franc Wakounig ne poroča objektivno. V tretjem in četrtem letniku dobijo šolarji Mladi rod v akciji brezplačnih šolskih knjig. Ker je ravnatelj Kulmesch argumentiral, da je Mladi rod tudi v prvih dveh letnikih koristen učni pripomoček, sem dejal, da naj bi učitelj izposloval pri deželni šolskem svetu, da bi tudi šolarji v

prvih dveh letnikih dobili Mladi rod v akciji brezplačnih šolskih knjig. Mislim, da je to logično in pravilno, saj bi na ta način imeli korist tudi še šolarji v drugih šolah in ne le v dveh Selskih. Wakounig pa je v svojem „poročilu“ ustvaril vtis, kot da bi bil jaz načeloma proti temu, da bi občina finansirala Mladi rod.

4. Položaj slovenskega jezika v naši občini ni tako slab, kot sugerira Franc Wakounig. Predlog EL je očitno služil bolj volilnemu boju kot pa uveljavitvi slovenščine. Naj navedem nekaj dejstev: Občinski odbornik EL je zaprosil v slovenščini za gradbeno dovoljenje. Ko je komisija odobrila prošnjo, se je zadovoljil z odločbo v nemščini (slovenski prevod še ni bil gotov) z izjavo: „Slovensko lahko dobim pozneje enkrat, saj to ni tako važno“. Torej ko gre za uveljavitev osebnih interesov, tedaj slovenščina lahko počaka. Rad bi vedel, koliko EL-ovskih odbornikov (ko gre za osebne interese) dejansko uporablja v kontaktu z deželnimi in okrajnimi instancami dosledno slovenščino? Poglejmo npr. kom. sv. Franca Rutarja, ki oznanja svojo resnico o takomenovanem slovenskem parlamentu za vse ta prave Slovence, sam na svojem obratu pa nima dvojezičnega napisa. Ali pa npr. predsednik Zadrugne zveze in kandidat EL Mihi Antonič, ki pravtako na svojem privatnem obratu nima dvojezičnega napisa. Pred leti so kritizirali bivšega župana Bičlovsa Hanzija Ogrisa, da nima dvojezičnega napisa. Medtem ima že dolga leta trojezičnega. Njegov gostilniški kolega Koren v Bičlovsu, podpornik EL in NSKS, ga še do danes nima. Tudi ravnatelj Mohorjeve dr. Anton Koren, ki se prav tako zavzema za parlament „pravih Slovencev“, na svoji privatni trgovini nima dvojezičnega napisa. Še in še bi lahko našteval. Biti si moramo na jasnem, da noben uradni blagoslov ne more nadomestiti prakse. Po domače povedano – „slovenščina bo ostala le živa, če jo bodo Slovenci tudi uporabljali“.

5. Wakounig je dal svojemu komentarju naslov „Nečasten sklep“. V Selah imamo s to besedo določeno asociacijo: „Sie sind für immer ehrlos“, je pisalo v obsodbi selskih žrtev pred petdesetimi leti. Upam, da bo Wakounig v prihodnje bolj previden pri uporabi določenih besed.

6. Wakounigovo poročilo o selski seji občinskega odbora je nestvarno in najmanj tendenciozno, če ne več. Doslej se je takega stila posluževal le Naš tednik. Upam, da Slovenski ni zašel v te vode.

Franc Kropivnik, Sele

Gost v tinjski seriji „Naša beseda – naša domovina“: pesnik Milan Jesih

Ko je Milan Jesih leta 1989 objavil zbirko „Soneti“ pri založbi Wieser, je eden od recenzentov zapisal, da „bo Jesihova šesta knjiga pesmi Soneti, postala v slovenski literarni zgodovini ena od največkrat omenjenih knjig“. Napoved ni bila neumestna, prekobil bi jo

morda le drugi zvezek, ki je lani izšel prav tako pri založbi Wieser z naslovom „Soneti – drugi“. V obeh postmodernih zbirkah objavlja Milan Jesih na duhovit način najbolj pogosto pesniško obliko v slovenski poeziji in nostalgичno

refleksivnost ob motivih iz narave in vsakdanjosti.

Iz obeh zbirk bo Milan Jesih bral v četrtek, 17. marca, ob 19.30 uri v domu v Tinjah v seriji „Naša beseda – naša domovina“. Literarnemu branju bo sledil pogovor z avtorjem in z vodjo založbe Wieser, Lojzeto Wieserjem. Pogovor bo vodil Horst Ogris, soprireditelj večera je Slovenski spored ORF-a.

„Koroška poje“ v znamenju malih skupin

Desetero malih vokalnih skupin s Koroške, Kanalske doline in Goriškega je v nedeljo, 6. marca popoldne, oblikovalo že tradicionalno pevsko revijo Krščanske kulturne zveze „Koroška poje“ v celovškem Domu glasbe. Programsko oz. repertoarno težišče zborov, in to je koncert ponovno potrdil, je slej ko prej narodna pesem, a posamezne skupine

vse pogosteje segajo po novih pesmih in skladbah in tako popestrujejo pevsko ponudbo. Vzoredno s tem pa je opazen tudi vse profesionalnejši oz. resnejši pristop k petju, kar se na eni strani odraža v delno zavidljivi kvaliteti, na drugi strani pa pri vključevanju raznih glasbil. Koncert, ki je dobro uspel, so oblikovali Kvartet bratov Smrtnik, moški oktet

Pevskega ga društva „Gorotan“ v Šmihelu, dekliški zbor „Alenka“ iz Števerjana, „Radiški fantje“ družina Zwitter iz Zahomca, „Vaščani pojo“ iz Zgornje vesce, „Obirski ženski kvintet“, pevski krožek „Graški študentje“, ženski „Višarski kvintet“ iz Ukev v Kanalski dolini in oktet „Suhha“. Povezovala je Marica Stern-Kušej.

Ne klonimo!

Volimo!

Enotna lista – Einheitsliste

Za manjšinski mandat v deželnem zboru

Datum	Kraj	PRIREDTV	Prireditelj
Petek, 11. 3. od 9.00 do 16.00	v gasilskem domu pri Pliberku	Seminar o zemlji – kolobarjenje in bilanca gnojil (za absolvente prvega seminarja); referenta inž. F. Schwameis in inž. J. Zöchbauer; prispevek 600 šil.	KIS
Sobota, 12. 3. 20.00	v stari šoli v Šentjanžu	Koncert skupine „Die Interpreten“ z Bavarskega – barvarska glasba	SPD „Šentjanž“
Sobota, 12. 3.	v Domu v Tinjah	Obrezovanja sadja , nem., teoretični in praktični del; pred. Matthias Tschinkel (od 14.00 do 17.00)	Dom v Tinjah
Sobota, 12. 3. 19.30	v kult. domu v Šentprimozu	J.B.P. Molière: George Dandin ali kaznovani soprog ; gostuje Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane; režija Janez Mejač	SPZ SPD „Danica“
Nedelja, 13. 3. 20.00	v farni dvorani v Pliberku	J.B.P. Molière: George Dandin ali kaznovani soprog ; gostuje Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane; režija Janez Mejač	SPZ SPD „Edinost“
Nedelja, 13. 3. 20.00	v Gradcu Teater Mobile	T. Svetina: Drevo nad prepadom – senčna lutkovna igra, gostovanje lutkarjev iz Šmihela v Gradcu, Glacisstr. 61	
Nedelja, 13. 3. 14.30	v farni dvorani v Šmihelu	Andersen – Militarov: Princeska in svinjski pastir ; gostuje mlad. gled. skupina iz Škocijana	KPD Šmihel
Torek, 15. 3. 19.30	v Domu v Tinjah	Glasbeno-literarni recital poezije Franceta Balantiča ob 50. obletnici smrti	
Sreda, 16. 3. 20.00	v Mladinskem domu v Celovcu	Predstavitve filmov „Govorice – Das Gerücht“ in „Karavanke“; barvna igrana filma	„Film Mladje“, KDZ
Sreda, 16. 3. 19.30	v Domu v Tinjah	Predavanje in diskusija: Desni ekstremizem v Avstriji . Pred. dr. W. Neugebauer; diskusijo vodi dr. R. Vospersnik	
Četrtek, 17. 3. 21.00	v nekdanjem Volkskinu v Celovcu	Slovenski film „Krč“	
Četrtek, 17. 3. 19.30	v Domu v Tinjah	Milan Jesih – „Soneti“; spremljevalec večera Horst Ogris.	Dom v Tinjah ORF
Petek, 18. 3. 20.00	v farni dvorani v Šentjakobu	Predstavitve video posnetka „Vklenjeni Prometej“ (Aishilos)	Gled. skupina Trotamora
Sobota, 19. 3. 20.00	pri Miklavžu v Bilčovsu	A. Wesker: Korenine ; premiera. Nast. gledališka skupina SPD „Bilka“; režija Franci Končan	
Sobota, 19. 3. 19.00	nad Posojilnico v Škofičah	Uprizoritev glasbene pravljice Trije metulji (prir. Breda Rovšek); nastopajo otroci iz Škofič	SPD „Edinost“
od 26. 3. do 30. 3.		Izobraževalno potovanje v Umbrijo – Assisi, Perugia, Spoleto in druga mesta; spremljata mag. Borut Uršič in rek. Jože Kopeinig	Dom v Tinjah

RAZSTAVE

CELOVEC

– **Mestna hiša**, Theaterpl. 3 – Urs Lüthi: *Universelle Ordnung*
– **Deželna galerija**, Burggasse 8, Heimo Zobernig (do 29. 5.); Peter Kogler (do 4. 4.)

Galerija Slama, Benediktinerpl. 3 – R. P. Rossmann, slike; Georg Planer, skulpture

TINJE

– **Dom v Tinjah** – odprtje razstave slik Milana Volovška iz Argentine v torek, 15. marca, ob 19.00 z literarno glasbenim sporedom

Slovensko kulturno društvo v Globasnici in SPD „Edinost“ v Štebnu

22. Globaški kulturni teden od 5. do 20. marca 1994

petek, 11. marec 19.30	Predavanje/Vortrag Umweltschutz nur auf Kosten der Bauern und Haushalte. Wasserschongebiet, Kanalschluß, Trinkwasserversorgung kontra Wirtschaft und Industrielobby. Es diskutieren Vertreter der Bauern, des Landes und der Gemeinden	gostišče Juenna v Čepičah
sobota, 12. marec 19.30	Komedija Rene de Obaldia: <i>Veter v vejah sasafrasa</i> Nastopa: gledališka skupina KPD „Planina“ iz Sel	farna dvorana
torek, 15. marec 20.00	Predavanje/Vortrag Rak – ozdravljiva bolezen? Ist Krebs heilbar? predava dr. Maria Bakondy	gostilna Štekel v Čepičah
četrtek, 17. marec 19.30	Janez Janša Obrambni minister Republike Slovenije bo predstavil svojo knjigo „Premiki“; glasbeni okvir: MePZ „Peca“	gostilna Šoštar v Globasnici
sobota, 19. marec 14.30	Otroški popoldan – „Škrinjica želja“ oblikujeta Pavli Zablatnik in čarodej Grega Mladinski popoldan oblikujeta Sten Vilar in Franci Končan	gostilna Šoštar farna dvorana
sobota, 19. marec 17.00	Koncert skupine „4 Problems“	gostilna Šoštar
sobota, 19. marec 19.30	Filmski večer MePZ „Peca“ in folklorna skupina na turneji po Ameriki in Kanadi; film bo predvajal Folt Božič	gostilna Šoštar v Globasnici
nedelja, 20. marec 14.30	Družinsko petje nastopajo družine iz bližnje okolice	gostilna Šoštar v Globasnici

19. Rožanski izobraževalni teden od 19. do 27. marca 1994

sobota, 19. marec, 19.30	Premiera igre „ Korenine “, Arnold Wesker, nastopajo igralci SPD „Bilka“	Bilčovs, pri Miklavžu
sobota, 19. marec, 19.30	P. Bertrand Kotnik, Jozi Pak Ledinska in hišna imena v Kotmari vasi	Kotmari vasi, pri Mežnerju
sobota, 19. marec, 16.00	Lutkovna predstava „ Lovca in zajklja “ nastopajo igralci KPD v Šmihelu	Sveče, pri Adamu
nedelja, 20. marec, 19.00	Alois Gabriel, Dieter Pizzato, Franc Fister rastava „Sproščeno rezljanje“	Šentjanž, stara šola
nedelja, 20. marec, 20.00	Ponovitev igre „ Korenine “, Arnold Wesker, nastopajo igralci SPD „Bilka“	Bilčovs, pri Miklavžu
ponedeljek, 21. marec, 19.30	Dr. Franc Pibernik „Zamolčana slovenska literatura“	Sveče, pri Vrbniku

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Četrtek, 10. 3. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 11. 3. Kulturna obzorja

Sobota, 12. 3. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 13. 3.

6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (Jože Andolšek)

18.10–19.00 Volitve v Koroški deželni zbor: rezultati in analize

Ponedeljek, 14. 3. Dilema Slovenske zgodovine 1938: Po Schuschnigu za Hitlerja?

Torek, 15. 3. Partnerski magazin

Sreda, 16. 3. Društva se predstavljajo
Večerna odpade – zaradi hokeja na ledu!

„Dober dan, Koroška“

v nedeljo, 13. marca 1994, predvidoma s sledečimi prispevki:

Male vokalne skupine so na koncertu „Koroška poje“ dokazale: Koroška ljudska pesem živi.

Mednarodni Dan žena: „Zahtevamo svobodo, mir, pravice!“

Slovenec Slovencu Slovenec – dijaki dvojezičnih višjih izobraževalnih ustanov in domov Slovenci dveh vrst?

Gast '94: Rekordna slovenska udeležba.

Avstrijsko – slovensko društvo vabi na obisk operne predstave

NABUCCO

(Giuseppe Verdi)

v sredo, 23. marca 1994, v Ljubljani.

Odhod z avtobusom podjetja JUVAN ob 17.00 izpred Doma glasbe v Celovcu.

Cena: prevoz in vstopnica 320 šil. Do 17. marca se lahko prijavite tudi v pisarni Slovenske prosvetne zveze 0463/514300-20 (Danica Kežar).

- V stranki vidim odprtost, ki dovoljuje različno mišljenje in pospešuje prostost ustvarjalcev. Zato podpiram SPÖ in kandidatko Ano Blatnik. **Gustav Januš**
- Podpiram Ano Blatnik, ker končno vidim žensko na vidnem mestu v politiki. **Irena Žele**
- Unsere Gesellschaft besteht aus Männern und Frauen. Es ist wichtig, daß die politische Arbeit im Kärntner Landtag gemeinsam von Frauen und Männern erarbeitet und gestaltet wird. **Prim. Dr. Franz Wieser**

Ana Blatnik v deželni zbor

- Občudujem angažma Ane Blatnik, da se uveljavlja tudi v strukturah, ki nam niso vedno naklonjene. **Dr. Helga Mračnikar**
- ... sie ist eine Frau und es ist wichtig und notwendig, daß Frauen im Kärntner Landtag das politische Leben mitgestalten. **Josef Guttenbrunner**
- Ani Blatnikovi za volitve mnogo glasov kot priznanje za njeno srčnost, njeno javno slovensko besedo v prizadevanju za enakost in bratstvo med koroškima narodoma. **Janko Messner**

Plačan oglaš

GAST 94

Že šestindvajseti bo v soboto, 12. marca odprl svoja vrata gostinsko-strokovni sejem GAST. Rekordno je letos število razstavljalcev, Slovenija bo zelo dobro zastopana. GAST hoče v svetovno združenje sejmov (UFI) in si od vstopa Avstrije v EU pričakuje krepko razširitev proti jugovzhodu, predvsem na italijanski trg.

Na 35.000 kvadratnih metrih bo med 12. in 16. marcem 1994 potekal gostinsko-strokovni sejem GAST 94. Vsega skupaj bo na sejmu direktno razstavljal 451 firm, 294 pa bo zastopanih. Tretjina firm je tujih. Toliko najosnovnejši tehnični podatki, iz katerih je razvidno, da toliko razstavljalcev še nikoli ni sodelovalo na sejmu, čigar prostorske kapacitete so docela zapolnjene.

Odpiranje novih tržišč

Po uspešnih pogajanjih v Bruslju pri GAST že polagajo temelje novim usmeritvam, ki merijo predvsem na evropski jugovzhodni prostor in na okrepitev strokovnega značaja sejma ter na dvig ponudbe turističnih podjetij. Na Koroškem trenutno še vedno prednjačijo nizkokvalitetne turistične ponudbe (nad 100.000 postelj v hotelih nizke kategorije), kar je v veliki meri posledica investicijskih težav, v katerih se nahajajo podjetja. Kljub temu bo treba prebrskati njihove kapitalizacijske težave in bojo turistična podjetja morala investirati v kvalitetno ponudbo, če hočejo pridobiti zahtevnejšo in s tem tudi bolj petično klientelo. Tako bojo seveda tudi krepili turizem na Koroškem, oz. v tej regiji.

Zato pri GAST načrtujejo tudi splošno informacijsko ponudbo za dvig turistične kvalitete v alpe-jadranskem prostoru in o finančnih možnostih in virih. Gastronomija v alpe-jadranskem prostoru letno obrne okoli 120 milijard šilingov, kar ni majhna vsota, v Avstriji pa je turizem sploh naj-

večji devizni vir. Med strokovne ponudbe letošnje GAST sodi kongres gostinskih žurnalistov, nadalje 18-vagonski vlak, v katerem bo Italija predstavila svojo gostinsko ponudbo.

Slovenija – zanesljiv partner

Gospodarska zbornica Slovenije, na prezentaciji GAST sta jo zastopala strokovni referent za odnose s tujino Roman Veras in generalni konzul Jože Jeraj, bo v bivšem jugoslovanskem, sedaj slovenskem, paviljonu organizirala strokovno razstavo, poleg tega pa na GASTU dodatno sodeluje dvajset izbranih slovenskih razstavljalcev.

Po gospodarskem šoku, ki je bil posledica desetdnevne vojne za osamosvojitve države (Slovenija je izgubila 40 odstotkov jugoslovanskega trga in nad 200 tisoč delovnih mest), se slovensko gospodarstvo le ujema. Od 1992 na 1993 je uspelo inflacijo znižati s 93 na 23 odstotkov, podatki za letno sezono 1993 so optimistični in po bronstih medaljah v Lillehammerju Slovenije ne zamenjujejo več tako pogosto s Slovaško. Turizem postopno narašča. Škrpilje pa v izvozu, predvsem v Avstrijo, ki je peti trgovski partner in drugi kapitalni investitor. Slovenija pričakuje, da bo Avstrija končno spremenila ozke uvozne predpise in je optimistična, da bosta obe državi kmalu podpisali prostocarinsko pogodbo. Svoje k svobodnejšemu trgovanju naj doprine prav celovški GAST.

Franc Wakounig

GETOIZACIJA IN

Manjšine morajo vedno znova izterjati pravice s pomočjo ustavnih pritožb.

KONFLIKTI - ALI NOVA

Da se mora manjšina teh sredstev posluževati, je pravi skandal in dokaz za neustreznost

KULTURA SOŽITJA NA

in neodgovorno politiko v odnosu do narodnih manjšin. To hočemo Zeleni spremeniti.

KOROŠKEM?

Zato prosim da glasujete za Zelene. Vaš glas odloča.

DIE GRÜNEN - ZELENi, DELOVNI KROŽEK MANJŠIN ZELENiH, Priesterhausgasse 1/1, 9020 Celovec
Tel 0463/515326, Fax 0463/504619

TEREZIJA STOISITS:

„Manjšine morajo vedno znova izterjati pravice s pomočjo ustavnih pritožb. Da se mora manjšina teh sredstev posluževati, je pravi skandal in dokaz za neustreznost in neodgovorno politiko v odnosu do narodnih manjšin. To hočemo Zeleni spremeniti. Zato prosim da glasujete za Zelene. Vaš glas odloča.“

Univerzitetni kulturni center UNIKUM vabi na predstavitev videoinštalacije Thomasa Woschitz

Ölfilm. 10 Trugbilder

Nekdanja mestna garaža Liegl na Völkermarkteringu je prizorišče te videoinštalacije, ki jo nudi UNIKUM v okviru serije „Bodenproben“. Površina 100 m² služi za predvajanje prav za to priložnost posnetega filma. Delo se tematsko suče okrog fate morgane, okoli „arhetipičnih fantazijskih prividov, ki varajo človeštvo že od vekomaj“.

Premiera: 18. marca 1994 ob 20.30

Ponovitve: od 19. do 22. marca, vselej od 18.00 do 20.30

Glasba: Helge Hinteregger in Franz Hautzinger.

Christian Petschenig bo odslej bral za SAK

Christian Petschenig: „Pri SAK sem prvič pod pritiskom.“

Prosim, da se na kratko predstaviš našim bralcem in bralcem.

Star sem 19 let, doma sem v Velikovcu in obiskujem 4. razred HAK ter upam, da bom v naslednjem letu uspešno zaključil šolanje z maturo. Moja velika ljubezen je nogomet. Do sedaj sem igral nogomet v Velikovcu, dve leti v LZ Celovec, nato dve leti na Dunaju pri Admiru Waker. Domotožje me je prignalo zopet v Velikovec, kjer sem do sedaj igral.

Zakaj si se odločil prav za slovenski klub, za SAK?

Res je, da so mi nekateri odsvetovali iti k SAK, zaradi jezika itd.

Imel sem ponudbo tudi od WAC, vendar ker se z igralci SAK bolje razumem, sem se odločil za SAK. Poleg tega je SAK zame najmočnejše moštvo v koroški ligi.

Kakšne športne cilje imaš?

V prvi vrsti upam, da bom okrepil moštvo, da bom dal potrebne gole, ker mislim, da za vse nas šteje samo naslov prvaka.

Kakšni so tvoji prvi vtisi?

Zame je to precejšnja sprememba. V Velikovcu sem bil zvezda in ni mi bilo treba kaj delati, tukaj pa sem prvič pod pritiskom. Training je sicer zelo naporen, vendar mi to ugaja.

Prvo mesto za Daniela Užnika

S svojima zadnjima dvema uspehoma (dvakrat peto mesto) v veleslalomu se je Danielu Užniku uspelo uvrstiti na prvo mesto v svetovni lestvici letnika 77. V avstrijski lestvici pa je prav tako pred vsemi tekmovalci, ki so najmanj leto starejši od njega. Tudi v seštevku vseh kvalifikacijskih tekmah za vstop v avstrijski kader je na

prvem mestu.

To nadvse razveseljivo uvrstitev je dosegel potem, ko je v dveh veleslalomih, kjer so sodelovali tudi tekmovalci, ki sicer tekmujejo v evropskem pokalu, pokazal, da tudi na težkih progah nima problemov. Kot najmlajšemu tekmovalcu je uspelo, da je tudi prvič bil na stopničkih in prejel celo premijo.

Nogomet

Uspešne priprave

Nogometaši Slovenskega atletskega kluba so se že vrnili s toplega juga, kjer so imeli na razpolago dobre pogoje za trening.

Priprave na vigredni del prvenstva so bile tokrat zelo zahtevne in intenzivne. Dr. Ivan Ramšak je svoje moštvo pošteno pripravil, saj so do priprav v Medulinu trenirali dnevno, le ob nedeljah so igralci imeli prosto. Čeprav je to bilo za vse zelo naporno, se

zavedajo, da le na ta način, z najboljšo pripravo, lahko sodelujejo pri odločitvi za naslov koroškega prvaka.

V 10 dneh se bo začelo prvenstvo v koroški ligi, kjer SAK trenutno zaseda 3. mesto, štiri točke za vodčim VSV. Obeta se nam vsekakor zanimiv razplet spomladanskega dela prvenstva.

Nov obraz pri SAK Christian Petschenig.

Olga Gallob predaja sliko pokojnega Marjana Čertova predsedniku slovenskih planincev Hanziju Lesjaku

Arihova peč: nad 600 pohodnikov

Pri čudovitem vremenu in v vigrednem počutju je v nedeljo, 6. marca, potekal 16. Pohod na Arihovo peč, ki so ga organizirali Slovensko planinsko društvo Celovec, Slovenska športna zveza in SPD „Rož“ v spomin tam pobitim partizanom. Udeležba je bila velika, okoli šeststo pohodnikov s Koroške in Slovenije je vzelo pot pod noge od Polanca na Čemernici mimo bivšega partizanskega bunkerja pod Arihovo pečjo po strmih pobočju do koče na planini Bleščeči.

Skromen lesen križ pri bunkerju in spominska plošča, vzdana v skalo Arihove peč, spominjata na zločin, ki so ga tu zagrešili nacistični rablj in njihovi domači pomagači 25. februarja 1945. Pobite partizane so zlo-

činci potem v Šentpetru pometali v cestni jaarek, nato pa jih zagrebli na dravskem produ. Domačinom in mimoidočim naj bi to bilo v opomin in svavilo, da bojo z njimi prav tako pometli, če bojo naprej podpirali osvobodilno gibanje. Prihodnje leto bo minulo petdeset let od tega grozodejstva.

Prav primerno za pohod je bila v koči Slovenskega planinskega društva na planini Bleščeči obešena fotografija dr. Marjana Čertova, ki se je lani maja smrtno ponesrečil na Velikem Kleku. Sliko odličnega planinca je predsedniku SPD Celovec Hanziju Lesjaku ob navzočnosti zastopnikov Slovenske športne zveze in društva „Rož“ predala vdova pokojnega Olga Gallob.

Franc Wakounig

Šah

Poraz šahistov SŠZ in SŠK „Obir“

V tretjem kolu play off-tekmovalca koroškega šahovskega prvenstva sta bili poraženi obe slovenski ekipi: prvo moštvo Slovenske športne zveze je v tekmovalcu za vstop v 1. razred nepričakovano izgubilo proti Magistratu Celovec s 3,5:4,5 in tako moralo oddati vodstvo na lestvici. Za SŠZ sta zmagala Vinko Cuderman in Arnold Hattenberger, remizirali so Silvo Kovač, Branko Kolter in Dunja Lukan, izgubili pa Lojzi Amrusch, Rupert Reichmann in Ivko Ferm. Na lestvici zdaj vodi Velikovec (15 točk) pred SŠZ Celovec (14), Gospo sve-

to (13,5) ter Magistratom in WAC (oba 12 točk).

V 2. razredu pa je – prav tako nepričakovano – „Obir“ izgubil dvoboj proti Svečam s 3:5. Za Kapelčane, ki so tokrat nastopili brez svojega legionarja Dušana Jokoviča, so zmagali Hans-Christian Wolte, Moser in ravnatelj Hanshou, izgubili pa so Harald in Johann Wolte, ravnatelj Stošier, Topar in Pasterk. Bolj uspešno so šahisti SŠK „Obir“ igrali v prvih dveh kolih. Gospo sveto so premagali s 4,5:3,5, Frantschach pa kar s 5,5:2,5, tako da so kljub porazu med najboljšimi v razredu. **I.L.**

Kolesarjenje

Paco – Peter Wrolich v Južni Afriki

V prejšnji številki SV smo objavili razglednico, katero Vam je drage bralke in dragi bralci, poslal Peter Wrolich iz Južne Afrike, kjer se trenutno nahaja na treningu z avstrijsko državno reprezentanco. V krožni

vožnji po Južni Afriki je kljub intenzivnim pripravam že dosegel nekaj izvrstnih uvrstitev. Na deseti etapi (85,7 km) je dosegel cilj le 58 sekund za zmagovalcem in se uvrstil na 9. mesto.

Smučanje

Deželno šolsko prvenstvo

Prejšnji četrtek se je na finalu deželnega šolskega prvenstva zbralo okrog 500 smučark in smučarjev, ki so se kvalificirali na različnih tekmah.

Najboljši čas dneva je dosegel **Daniel Užnik** in si s tem osvojil naslov šolskega prvaka. Pri mladincih I je **Markus Vouk** dosegel drugo mesto, pri dekletih pa sta

prvi dve mesti zasedli **Birgit Filipič** in **Tatjana Zablatnik**.

Pri ekipah so v skupini otroci II dekleta in fantje dosegli **drugo** mesto: Carina Laussegger, Carmen Gautsch, Maria Roblek, Isabell Sablatnik, Peter Erjautz, Friedrich Mak, Pepi Durnik, Heinz Ruess.